

AKČNÍ PLÁN ROZVOJE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V LIBERECKÉM KRAJI PRO ROK 2008

Zpracoval: Krajský úřad Libereckého kraje,
odbor sociálních věcí, bezpečnosti a problematiky menšin
metodická pomoc: JL-plán
leden 2008

Obsah

1. Úvod.....	2
2. Shrnutí analýz.....	3
3. Návrh směrů a cílů pro rok 2008	6
3.1 Cílová skupina: SENIŘI.....	6
3.2 Cílová skupina: OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	7
3.3 Cílová skupina: OSOBY OHROŽENÉ SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM.....	9
3.4 Cílová skupina: NÁRODNOSTNÍ A ETNICKÉ MENŠINY	10
3.5 Protidrogová problematika.....	12
4. Shrnutí hlavních směrů a cílů pro rok 2008.....	14
5. Návrh finančního plánu sociálních služeb pro rok 2008.....	15

1. Úvod

V rámci projednání materiálu „Posouzení procesu plánování rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji“ (JL-plán, říjen 2007) bylo mj. dohodnuto, že bude vhodné a potřebné zpracovat dokument „Akční plán 2008“. A to i přesto, že se může jednat pouze o jeho zjednodušenou „přechodnou“ podobu, vzhledem k neukončenému procesu rozpracování základních plánovacích dokumentů v této oblasti, zejména Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb (SPRSS LK). Tento proces probíhá v Libereckém kraji tak, aby v průběhu roku 2008 byly naplněny všechny základní požadavky vyplývající ze zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Akční plán by měl být (metodicky) konkrétním operativním dokumentem pro krátkodobý časový horizont, zpravidla jeden rozpočtový rok, obsahujícím výčet realizačních kroků (akcí).

Tato zjednodušená (přechodná) podoba Akčního plánu předpokládá určitou metodickou i věcnou neúplnost materiálu, nemožnost plného zdůvodnění některých navrhovaných řešení a položek nebo problematické rozdělení dle přijaté struktury cílových skupin a územního členění.

Hlavním (a nejvíce potřebným) výstupem je návrh finančního plánu pro financování sociálních služeb v roce 2008. Dalšími výstupy pak jsou zásadní směry a kroky pro řešení v přechodném období roku 2008 (tj. před schválením SPRSS LK) v členění podle cílových skupin uživatelů.

Od roku 2008 se počítá se zpracováním plnohodnotného Akčního plánu 2009, který již bude vycházet z projednaného SPRSS LK a dalších dokumentů, včetně projednání v utvářené koordinační struktuře s využitím metod komunitního plánování a na základě avizované jednotné metodiky ze strany MPSV.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Libereckého kraje pro rok 2008 – analytická část byl přijat 10. RK dne 18. 9. 2007 usnesením č. 910/07/RK.

2. Shrnutí analýz

V uplynulém období byla zpracována celá řada analytických materiálů s územním rozsahem celého kraje a rovněž některé dokumenty pro území měst, případně dílčích oblastí (spádová území obcí s rozšířenou působností). Tyto analýzy vznikaly zejména v rámci úvodních fází přípravy Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji a také v souvislosti se zaváděním metody komunitního plánování v oblasti rozvoje sociálních služeb. Výstupy z těchto dokumentů byly zpracovány do souhrnného dokumentu “Strategie střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb Libereckého kraje pro rok 2008 – analytická část” (zpracovatel KÚLK, 07/2007). Z tohoto materiálu jsou převzaty příslušné výstupy do tohoto Akčního plánu.

Z dosud zpracovaných analýz vyplynuly následující závěry:

Hlavní cíl

VYTVOŘIT V LIBERECKÉM KRAJI ODPOVÍDAJÍCÍ PROSTŘEDÍ PRO ZPRACOVÁNÍ STŘEDNĚDOBÉHO PLÁNU ROZVOJE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V SOULADU SE ZÁKONEM O SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH A V NÁVAZNOSTI NA NÁRODNÍ AKČNÍ PLÁN SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ postavené na:

- aktivním zjišťování potřeb uživatelů sociálních služeb,
- analýze existujících zdrojů pro jejich uspokojování včetně ekonomického vyhodnocení,
- hledání efektivního způsobu uspokojování potřeb uživatelů s využitím dostupných zdrojů,
- navržení strategie zajištění a rozvoje sociálních služeb,
- vymezení povinností zúčastněných subjektů,
- určení způsobu sledování a vyhodnocování plnění navržených opatření a aktivit.

Výstupy SWOT analýzy současného stavu poskytovatelů sociálních služeb a jejich financování v roce 2007:

SILNÉ STRÁNKY

- existující síť sociálních služeb
- postupné zavádění standardů kvality poskytovaných služeb
- zvyšující se povědomí o nutnosti spolupráce zadavatelů, poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb s cílem zajištění dostupnosti a efektivity sociálních služeb
- zvyšující se zájem poskytovatelů sociálních služeb v oblasti vzdělávání

SLABÉ STRÁNKY

- Nedostupné služby:
  - tísňová péče
  - Domy na půl cesty
  - podpora samostatného bydlení

- Služby s nedostačující kapacitou:
  - Terénní pečovatelská služba
  - služby osobní asistence
  - chráněné bydlení
  - azylové domy
  - noclehárny
  - služby následné péče
  - raná péče
  - terénní programy

- nízká míra spolupráce poskytovatelů, zadavatelů a uživatelů sociálních služeb a jejich propojení v rámci plánování rozvoje sociálních služeb
- nízká míra čerpání prostředků EU na financování sociálních služeb
- nedostatečná informovanost uživatelů, resp. potenciálních uživatelů sociálních služeb o typologii a dostupnosti sociálních služeb
- struktura uživatelů služeb sociální péče v zařízeních rezidenčního typu ve vztahu k výši příspěvku na péči (převažující skupina s nízkým příspěvkem na péči – nutnost dofinancovat finančně náročnou službu)
- chybějící stabilní systém financování sociálních služeb zejména s ohledem na možnost víceletého financování
- chybějící nastavení jasných pravidel pro financování ze strany státu, krajů a obcí
- rozdílná příležitost k čerpání finančních zdrojů přerozdělovaných v rámci dotačního řízení s ohledem na právní subjektivitu poskytovatele
- nefungující meziresortní spolupráce zejména s resorty zdravotnictví a školství
- chybějící zdroje finančních prostředků na rozvoj sociálních služeb a investice

PŘÍLEŽITOSTI

- zavedení systému vzájemné spolupráce zadavatelů, poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb
- fungující Krajská koordinační struktura pro plánování rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji a její udržitelnost
- grantová schémata ze strany státního rozpočtu, EU a samosprávy na financování sociálních služeb
- posilování meziresortní spolupráce
- posílení metodického vedení poskytovatelů sociálních služeb
- posilování informovanosti uživatelů o typologii sociálních služeb
- zvýšení poptávky po sociálních službách
- benchmarking poskytovatelů sociálních služeb
- zájem poskytovatelů o rozvíjení a zkvalitňování služeb dle poptávky

OHROŽENÍ

- nejistý systém přerozdělování finančních prostředků
- časté změny legislativy přinášející další administrativní a finanční zátěž poskytovatelům sociálních služeb při aplikaci zákona o sociálních službách
- nedostatek kvalifikovaného personálu v sociálních službách
- nedostatečný systém kontroly využívání příspěvku na péči

**Přehled o kapacitách poskytovatelů sociálních služeb v Libereckém kraji -
stav dle žádostí o registrace dle zák. č. 108/2006 Sb.**

Druh sociální služby	region			
	Liberecko	Jablonecko	Českolipsko	Semilsko
§ 37 Sociální poradenství - odborné	11/ 10823*)	7/7341*)	7/5762 *)	5/ 3642
§ 39 Osobní asistence	5 / 170 *)	3 / 15	2 / 80	3 / 15
§ 40 Pečovatelská služba	10 / 1213	8 / 693	9 / 1090	12 / 880
§ 41 Tísňová péče	x	x	x	x
§ 42 Průvodcovské a předčitatelské služby	1 / 144	x	1 / 259*)	1 / 23
§ 43 Podpora samostatného bydlení	x	x	x	x
§ 44 Odlehčovací služby	2/15	1 /-	3/14	4 /17
§ 45 Centra denních služeb	2/125 *)	1 / 40	x	2 / 42
§ 46 Denní stacionáře	2 / 13	2 / 6	3 / 56*)	5 / 88
§ 47 Týdenní stacionáře	2 /64	1/ -	x	2 / 39
§ 48 Domovy pro osoby se zdravotním postižením	5 / 144 *)	1 / 36	5 / 129	x
§ 49 Domovy pro seniory	6 / 418 *)	2/164	4 / 221	3 / 273
§ 50 Domovy se zvláštním režimem	4/118 *)	x	2 / 28	2 / 52
§ 51 Chráněné bydlení	4 /50	x	1 / 15	x
§ 52 Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	1 /5	1 /10	1 /5	1 /5
§ 54 Raná péče		1 / 110		
§ 55 Telefonická krizová pomoc		3 / 2810		
§ 56 Tlumočnické služby	x	x	x	x
§ 57 Azylové domy	4/66 *)	2/30	3 / 35	x
§ 58 Domy na půl cesty	x	x	x	x
§ 59 Kontaktní centra	1 / -	1 / -	1 / 5000	1/-
§ 60 Krizová pomoc (včetně § 60a)		1 / 300		
§ 61 Nízkoprahová denní centra	1 / -	1 /-	1 / 15	x
§ 62 Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	x	x	1 / 25	x
§ 63 Noclehárny	1 /x	1 / 120	1 / 5	x
§ 64 Služby následné péče		2 / 40		
§ 65 Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	1 / 40 *)	x	x	1 / -
§ 66 Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	1 /526 *)	2 /-	1 / 145	3/-
§ 67 Sociálně terapeutické dílny	3 /34	1 / 12	x	1 / 5
§ 68 Terapeutické komunity		1 / 15		
§ 69 Terénní programy	4 / 325	2 /55	1/-	1 / -
§ 70 Sociální rehabilitace	1 / 276 *)	1 / -	2/-	2/-

Zdroj:

Žádost o registraci poskytovatelů sociálních služeb, dle zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a dotazníky pro poskytovatele sociálních služeb - sběr dat k 31.5.2007

Vysvětlivky:

1 / 40 = 1 počet subjektů/počet klientů-kontaktů-intervencí-lůžek-hovorů (podle druhu služby)

1/- = počet subjektů/kapacita neurčena

*) = část kapacity je využívána uživateli z ostatních regionů

x = tento typ sociální služby není v regionu zastoupen

3. Návrh směrů a cílů pro rok 2008

Návrh strategie zajišťování služeb v kraji podle cílových skupin uživatelů

3.1 Cílová skupina: SENIOŘI

Strategickým cílem rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji je v souladu s politikou sociálního začleňování EU a zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách:

- vytváření podmínek pro to, aby občané kraje mohli využívat zejména sociální služby ve svém domácím prostředí a mohli si zachovat své přirozené sociální vazby a kontakty
- zajištění optimální sítě rezidenčních služeb pro jasně vymezenou cílovou skupinu uživatelů (24 hodinová závislost na druhé osobě) s důrazem na zajištění odpovídající kvality poskytovaných služeb

Současný stav sociálních služeb pro seniory v rámci Libereckého kraje – oblast Liberecko:

- v dané oblasti jsou v současné době k dispozici domovy pro seniory v Liberci-Františkově, ve Vratislavicích nad Nisou, v Českém Dubu a Jindřichovicích pod Smrkem. Všechna tato zařízení zřizuje Liberecký kraj a v souladu s rozvojovými plány těchto zařízení souhlasí s jejich zařazením do krajské sítě sociálních služeb. Mimo tyto rezidenční služby pro seniory je v dané oblasti poskytována pečovatelská služba terénní a ambulantní v domech s pečovatelskou službou, a to 20 poskytovateli (z toho 11 registrovaných poskytovatelů sociálních služeb).

Současný stav sociálních služeb pro seniory v rámci Libereckého kraje – oblast Jablonecko:

- v dané oblasti jsou v současné době k dispozici uživatelům sociálních služeb domovy pro seniory v Jabloneckých Pasekách a Velkých Hamrech. Obě zařízení zřizuje Liberecký kraj a v souladu s rozvojovými plány těchto zařízení na období 2005 – 2009 souhlasí s jejich zařazením do krajské sítě sociálních služeb. I v této oblasti jsou mimo rezidenční služby poskytovány terénní a ambulantní asistenční a pečovatelské služby, a to 8 poskytovateli (z toho všichni jsou registrovaní poskytovatelé sociálních služeb).

Současný stav sociálních služeb pro seniory v rámci Libereckého kraje – oblast Semilsko:

- v dané oblasti jsou v současné době k dispozici uživatelům sociálních služeb domov pro seniory v Rokytnici nad Jizerou (zřizovatelem je Liberecký kraj), domov pro seniory v Semilech, jehož zřizovatelem je Město Semily a domov pro seniory v Turnově, jehož je zřizovatelem Město Turnov. Dále je zde poskytována pečovatelská služba terénní a ambulantní v domech s pečovatelskou službou, a to 16 poskytovateli (z toho 14 zaregistrovanými poskytovateli sociálních služeb).

Současný stav sociálních služeb pro seniory v rámci Libereckého kraje – oblast Českolipsko:

- v dané oblasti jsou v současné době k dispozici uživatelům sociálních služeb domov pro seniory ve Sloupu v Čechách zřizovaný Libereckým krajem a domovy pro seniory v Mimoní, Zákupích a Doksech, jejichž zřizovateli jsou místní samosprávy.

I zde je poskytována pečovatelská služba terénní a ambulantní v domech s pečovatelskou službou, a to 8 poskytovateli (z toho všichni registrovaní poskytovatelé sociálních služeb)

Zásadní závěry pro rok 2008:

V souhrnu se dá říci, že v roce 2008 je nutné podpořit pokračující optimalizaci sítě rezidenčních zařízení pro seniory a doplnit nabídku terénních služeb. Výstavbu nových rezidenčních služeb bez jasně podložené potřeby a bez vydefinování ve spádovém území Liberecký kraj zatím podporovat nebude.

3.2 Cílová skupina: OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Strategickým cílem rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji je v souladu s politikou sociálního začleňování EU a zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách:

➤ **vytváření podmínek pro to, aby osoby se zdravotním postižením mohly využívat zejména sociální služby ve svém domácím prostředí a mohly si zachovat své přirozené sociální vazby a kontakty.**

- **zajištění optimální sítě rezidenčních služeb pro jasně vymezenou cílovou skupinu uživatelů (24 hodinová závislost na druhé osobě) s důrazem na zajištění odpovídající kvality poskytovaných služeb**

Na území celého kraje působí pobočky organizace Centrum pro zdravotně postižené Libereckého kraje, které poskytují osobní asistenci a poradenství a organizace poskytující pečovatelskou službu.

V kraji jsou klientům dostupné svépomocné organizace a sdružení, a to zejména síť organizací Svazu tělesně postižených ČR, síť organizací Svazu diabetiků a Svazu postižených civilizačními chorobami. Tyto organizace zajišťují další aktivizační služby a základní svépomocné poradenství pro osoby se zdravotním postižením, tedy služby navazující na služby sociální.

Ve všech čtyřech regionech působí pobočka organizace Fokus Liberec nebo Fokus Turnov, která pečuje o osoby s duševním onemocněním.

Současný stav sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením – oblast Liberecko:

Pět zařízení poskytuje služby ústavního charakteru, tj. domov pro osoby se zdravotním postižením. Všechna tato zařízení poskytují zároveň ještě další služby, zpravidla denní či týdenní stacionář a možnost chráněného bydlení (Hodkovice, Harcov, Liberec a Nová Ves, Raspenava, Jedličkův ústav). Jako denní stacionář funguje také nezisková organizace Alvalída. V Liberci působí kromě již zmíněných celokrajských sítí další organizace poskytující osobní asistenci a pečovatelskou službu (Universium, Reva).

Na území Liberecka je několik chráněných dílen a organizací umožňujících práci a sociální rehabilitaci osobám se změněnou pracovní schopností. Jedná se o neziskové organizace Universium, Tulipan, D.R.A.K., Chrano, (není specifikována konkrétní cílová skupina), Pochodeň, Rytmus – osoby s mentálním postižením, Fokus – osoby s duševním onemocněním.

Další službou která je na území Liberecka poskytována, je chráněné bydlení, buď jako součást organizace poskytující i další sociální službu (Fokus Liberec – chráněné bydlení pro osoby s duševním onemocněním, Domov Harcov a Domov a centrum aktivity Hodkovice nad Mohelkou – chráněné bydlení pro osoby s mentálním postižením), nebo samostatně (Dolmen). Chráněná pracoviště a chráněné byty nejsou zatím zmapovány podrobněji. Jako chráněné bydlení slouží v některých případech také byty v domech s pečovatelskou službou.

Dále je na Liberecku k dispozici široká nabídka typů doplňkových a navazujících služeb pro osoby se zdravotním postižením. Působí zde i organizace poskytující specializované služby typu raná péče (Středisko rané péče) a alternativní služby (canisterapie – Elva Help).

Současný stav sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením – oblast Českolipsko:

Na Českolipsku jsou tři domovy pro osoby se zdravotním postižením (Česká Lípa, Jestřebí, Mařenice). V Dubé je zařízení Nový domov, které poskytuje domov pro osoby se zdravotním postižením (registrovaný poskytovatel sociálních služeb). V České Lípě působí organizace 1. integrační centrum, která poskytuje chráněné zaměstnávání a aktivizační služby.

Ze svépomocných organizací poskytujících doplňkové služby ke službám sociálním tu kromě výše zmíněných působí organizace pro osoby s roztroušenou sklerózou (Roska), centrum a klub onkologických pacientů (Arcus – Onko centrum, Vesna), organizace pro zrakově a sluchově postižené osoby. Jsou zde k dispozici i služby alternativní (Canisterapeutická společnost).

Současný stav sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením – oblast Jablonecko:

V Jablonci je centrum denních služeb a týdenní stacionář pro osoby s mentálním postižením.

Z doplňujících služeb jsou na Jablonecku dostupné kromě již zmíněných svépomocných organizací také organizace pro osoby s roztroušenou sklerózou (ROSKA), pro osoby s onkologickým onemocněním (JAKOP), osoby se zrakovým a sluchovým postižením, děti se zdravotním postižením. Působí tu i organizace nabízející alternativní služby (Svítání – hipoterapie).

Osobní asistenci kromě Centra pro zdravotně postižené LK zajišťuje také organizace Radost (osobní asistence pro děti), Gipsy Handicap Help a ESY Handicap Help.

Současný stav sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením oblast Semilsko:

V Benešově u Semil je v provozu domov pro osoby s mentálním postižením. Služby rodinám se zdravotně postiženými dětmi poskytují dvě dětská centra (Semily a Jilemnice) sloužící jako denní stacionář (v Jilemnici i týdenní), a stacionář Rváček.

Kromě zmíněných krajských sítí působí na Semilsku také Podkrkonošská asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí.

Zásadní závěry pro rok 2008 :

Jako výchozí pro rok 2008 je nutná podpora stávajících asistenčních, terénních a odlehčovacích služeb v rámci celého kraje. Dále je nutné podporovat rozvoj chráněných bytů a tím zajistit alternativní bydlení k ústavní péči. Další službou, která je vnímána jako obecně potřebná a zatím nedostačující, jsou denní stacionáře.

3.3 Cílová skupina: OSOBY OHROŽENÉ SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM

Vymezení skupiny:

osoby ohrožené domácím násilím;

osoby propuštěné z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody;

osoby po ukončení léčby chronických závislostí propuštěné ze zdravotnického zařízení, psychiatrické léčebny nebo léčebného zařízení pro chorobné závislosti;

osoby propuštěné ze školského zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy nebo z pěstounské péče po dosažení zletilosti, respektive v 19 letech;

osoby, které nemají uspokojivě naplněny životně důležité potřeby vzhledem k tomu, že jsou osobou bez přístřeší;

osoby, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby.

Zásadní závěry pro rok 2008 :

Pokračovat ve finanční podpoře stávajících služeb pro danou cílovou skupinu a v podpoře mapování potřeb jednotlivých cílových podskupin. Dále hledat možnosti financování analýz potřeb a počtu osob ohrožených sociálním vyloučením v rámci celého LK a hledat finanční zdroje pro poskytovatele sociálních služeb pro danou cílovou skupinu. Podporovat vznik chybějících sociálních služeb pro výše uvedené cílové podskupiny.

3.4 Cílová skupina: NÁRODNOSTNÍ A ETNICKÉ MENŠINY

Shrnutí hlavních problémů:

Analýzou sociálně slabých komunit byly zjištěny problémy, které jsou společné a charakterizují tyto lokality:

- Nízká kultura bydlení, špatné hygienické podmínky,
- dlouhodobá nezaměstnanost,
- existenční závislost rodin na sociálních dávkách,
- dluhy na nájemném a energiích,
- nízký stupeň vzdělání, u dospělých druhotná negramotnost
- vysoký nápad kriminality, gamblerství
- nevyřízené občanství

V roce 2007 se podařilo úspěšně finančně podporovat:

- N-centrum (pro neplatiče), kde pracuje klub Paramisa, který nabízí volnočasové aktivity dětem předškolního věku, rodičům především služby sociální péče a služby sociální prevence, zřizovatel město Česká Lípa
- klub Velryba, který zřizuje Farní charita Česká Lípa a nabízí nízkoprahové služby,

město Jablonec nad Nisou provozuje Komunitní centrum pro národnostní menšiny, kde působí také dvě občanská sdružení – o.s. pro podporu a rozvoj romské mládeže a sdružení Prostory o.s.,

o.s. TJ Roma Jablonec nad Nisou - působí v oblasti sportu romské mládeže,

občanské sdružení Salem a o.s. Nevo drom působí společně v nízkoprahovém zařízení,

Magistrát města Liberce provozuje komunitní centrum Kontakt Liberec, kde v rámci podpory azylantů a cizincům spolupracuje s o.s. Foreigners

- Liberecké romské sdružení provozuje Pracovní agenturu terénní práci ve vyloučených romských lokalitách,
- město Frýdlant provozuje nízkoprahové zařízení - Poradní a setkávací centrum Frýdlant,

Pozitiva:

terénní programy - praxe ukazuje, že tam, kde působí terénní pracovníci, je daleko lepší situace rodin zejména v oblasti spolupráce s příslušnou samosprávou, znalosti záchranné sítě sociálního systému, soběstačnosti rodin, rodiny přestávají přijímat pasivně svůj osud, komunitní centra – pomáhají překonávat nepříznivé sociální situace rodin s cílem chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích jevů, pedagogičtí asistenti – osoby, kteří jsou spojovacím článkem mezi rodinou – dítětem a školou, nízkoprahové zařízení – předchází rizikům, které plynou ze způsobů života dětí a mládeže, které se nachází ve vyloučených lokalitách. Umožňují jim lépe se orientovat ve společnosti, pomáhají jim řešit nepříznivé sociální životní situace plynoucí z prostředí ve kterém žijí.

Chybí:

sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi – v rámci dlouhodobé krizové situaci, kterou rodiče nedokáží sami bez pomoci překonat.

terénní programy – rozšířit stávající služby do dalších vyloučených lokalit.

Zásadní závěry pro rok 2008:

V roce 2008 budou v oblasti národnostních menšin přednostně podporovány tyto aktivity:

- terénní programy,
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež,
- sociálně aktivizační služby pro komplexní přístup sanace rodin,
- dostupnost a kvalitu sociálních služeb – nastavení standardů kvality sociálních služeb,
- zvýšení informovanosti o samotných službách a dostupných zdrojích financování sociálních služeb,
- vytváření podmínek pro spolupráci s organizacemi, které z pohledu zákona o sociálních službách neposkytují sociální služby, ale s těmito službami bezprostředně souvisí,
- zavádění standardů kvality v organizacích a dodržování specifických metod sociální práce s touto cílovou skupinou,
- vzdělávání pracovníků v sociálních službách.

3.5 Protidrogová problematika

Protidrogová politika Libereckého kraje

Protidrogová politika je komplexní a koordinovaný soubor preventivních, vzdělávacích, léčebných, sociálních, regulačních, kontrolních a dalších opatření na státní, krajské a místní úrovni. Cílem je: snížit užívání drog a zmírnit potenciaální rizika a škody.

Kraje realizují veškeré aktivity protidrogové politiky v samostatné působnosti (viz zákon č. 379/2005 Sb.)

Protidrogovou politiku tvoří čtyři základní pilíře: primární prevence, léčba a resocializace (snižování poptávky), snižování rizik (HR) a snižování dostupnosti drog (potlačování nabídky).

Dostupnost a přiměřenost služeb pro uživatele drog

Síť služeb určených primárně pro uživatele ilegálních drog je relativně řídká. Tvoří ji 1 NNO zabezpečující programy primární prevence, 2 nízkoprahová kontaktní a poradenská centra, 1 terénní program, 1 centrum detoxikace, 1 terapeutická komunita pro drogově závislé, služby ambulantního poradenství a 1 služba následné péče.

Zcela nepokryté jsou nízkoprahovými službami minimalizace rizik pro uživatele drog regiony Jilemnicka, Semilská, Turnovska (bylo započato jednání NNO s městem) a Železnobrodská, Českolipská a zčásti i Novoborská.

Nedostatek psychologů a psychoterapeutů, kteří by pracovali systematicky s lidmi po léčbě v terapeutické komunitě, případně paralelně docházejí-li do ambulantního poradenství (systematická psychoterapie, léčba, komplikace, duševní diagnóza, psychóza, ...).

Nedostupnost ambulantních služeb (odborné poradenství) v okresech mimo Liberec, které by řešily rodinu komplexně včetně závislosti (Česká Lípa, Semily, Jilemnice, ...).

Chybí lůžka pro lidi pod 18 let pro léčbu závislosti (terapeutická komunita).

V rámci Libereckého kraje není řešena problematika gamblingu.

Jako jednoznačně chybějící byla identifikována služba chráněného bydlení pro klienty následné péče.

Na území kraje je prakticky nedostupná substituční léčba závislosti na užívání opioidů.

V rámci Libereckého kraje není zřízena záchytná stanice, která na území kraje jednoznačně chybí.

V ČR neodpovídá potřebám klientů léčen i personálu vězeňské služby postpenitenciární péče.

Identifikované okruhy problémů

Existující postupy financování služeb pro uživatele drog z rozpočtů orgánů veřejné správy postavené na každoročním poskytování dotací jsou přežitě, nefunkční a ohrožují existenci a kvalitu stávajících služeb. Služby pro uživatele drog jsou svým charakterem veřejně prospěšné a měly by být financovány obdobně jako jiné typy sociálních respektive zdravotnických služeb.

Byly identifikovány limity v tom, jak některé existující služby informují veřejnost, potenciaální klienty a pracovníky orgánů místních samospráv o své nabídce pomoci.

Byly zjištěny případy omezené míry komunikace a spolupráce mezi poskytovateli služeb a samosprávnými orgány měst a kraje, jež mohou implikovat identifikované problémy v podpoře služeb ze strany některých institucí veřejné správy.

Některé typy služeb – ambulantní poradenství a odborná zdravotní péče - se jeví jako obtížně dostupné pro uživatele drog a klienty služeb primárně pracujících s touto cílovou skupinou.

Zásadní závěry pro rok 2008:

Prioritou je podpora a efektivní udržení stávající sítě služeb pro uživatele drog.

Zajistit podmínky pro rozvoj služeb a vznik nových programů, které v kraji výrazně chybí.

Zahájit jednání mezi poskytovateli služeb a představiteli orgánů veřejné správy s cílem připravit návrh opatření pro:

- zlepšení vzájemné komunikace a spolupráce při tvorbě opatření ochrany veřejného zdraví ve vztahu k užívání návykových látek,
- rozšíření terénních programů pro uživatele návykových látek do měst/regionů, v nichž tento typ programů chybí;
- rozšíření sítě služeb o službu chráněného bydlení.

Poskytovatelé služeb by měli zlepšit svoji prezentaci ve vztahu k potenciálním klientům, široké veřejnosti a představitelům veřejné správy na místní úrovni.

Ovlivnit jednotlivé obce, aby ve svých komunitních plánech řešily problematiku závislosti.

Poskytovatelé služeb by měli zlepšit proaktivní přístup ve vyhledávání skryté populace uživatelů drog s cílem navázat kontakt s co největší částí této rizikové skupiny obyvatel, aby mohli ovlivňovat jejich rizikové chování.

4. Shrnutí hlavních směrů a cílů pro rok 2008

Na základě:

- přehledu poskytovatelů stávajících služeb v kraji v období 2006/2007
- přehledu podaných žádostí o registraci sociálních služeb k 2. červenci 2007
- přehledů získaných z dostupných katalogů, seznamů, komunitních plánů, dotazníků a analýz
- potřeb uživatelů na daném území v poskytování sociálních služeb podle cílových skupin získaných z dostupných strategických a analytických dokumentů a z komunitních plánů
- rozklíčování způsobu financování získaných dat z dotací, fondů a z dotazníků vyplněných obcemi a poskytovateli sociálních služeb
- návrhu strategie zajišťování služeb v kraji (na základě KP, dotazníků z obcí a poskytovatelů sociálních služeb a ze strategických dokumentů LK a odboru)

Liberecký kraj v roce 2008 bude podporovat zejména tyto procesy:

- efektivní udržení provozu všech potřebných a funkčních sociálních služeb (dle hodnocení v rámci jednotlivých cílových skupin)
- plánování rozvoje sociálních služeb v kraji v souladu s kritérii kvality plánování soc.služeb
- pokračování v tvorbě strategických dokumentů kraje včetně Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb pro období 2009 -2013
- deinstitucionalizace a transformace rezidenčních zařízení
- vytváření podmínek pro setrvávání uživatelů sociálních služeb v přirozeném domácím prostředí
- zavádění a podpora procesu plánování sociálních služeb v obcích a v kraji metodou komunitního plánování
- vzdělávání pracovníků v sociálních službách
- informovanost o sociálních službách
- dostupnost a kvalita sociálních služeb
- zvýšení informovanosti o dostupných zdrojích financování sociálních služeb
- vytvářet podmínky pro spolupráci s organizacemi, které z pohledu zákona o sociálních službách neposkytují sociální služby, ale s těmito bezprostředně souvisí nebo na ně navazují

Pro rok 2008 nebude Liberecký kraj finančně podporovat vznik nových sociálních služeb, pokud nebude jasně definována jejich potřebnost.

Návrh finančního plánu sociálních služeb pro rok 2008

CELKOVÁ FINANČNÍ NÁROČNOST ZAJIŠTĚNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V LIBERECKÉM KRAJI	2 007		2 008	
	R	D	žádosti poskytovatelů	výsledky dot. ř. MPSV
			A	B
	703 777	746 698	803 966	803 966
CELKEM ZE ZDROJŮ ČR			752 566	752 566
<i>z toho oblast sociálního poradenství</i>	17 508	17 949	17 586	17 586
<i>z toho služby sociální péče</i>	639 932	679 985	683 626	683 626
<i>z toho služby sociální prevence</i>	46 337	48 765	51 354	51 354
ZDROJE	703 777	746 698	752 566	752 566
SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ	17 508	17 949	17 586	17 586
MPSV dotační řízení	10 633	10 899	15 817	10 889
Obce	210	218	346	6 085
Liberecký kraj	1 218	1 248	811	
Uživatelé	609	624	11	11
Jiné	4 838	4 959	601	601
SLUŽBY SOCIÁLNÍ PÉČE	639 932	679 985	683 626	683 626
MPSV dotační řízení	282 645	308 083	369 856	258 362
Obce	85 309	87 442	11 247	166 466
Liberecký kraj	41 527	43 188	43 734	
Uživatelé	202 378	212 497	220 000	220 000
Jiné	28 073	28 775	38 789	38 798
SLUŽBY SOCIÁLNÍ PREVENCE	46 337	48 765	51 354	51 354
MPSV dotační řízení	18 885	20 585	41 119	24 742
Obce	3 751	3 845	1 237	19 850
Liberecký kraj	2 773	2 884	2 236	
Uživatelé	1 910	1 958	1 480	1 480
Jiné	19 018	19 493	5 282	5 282
REKAPITULACE DLE JEDNOTLIVÝCH ZDROJŮ				
MPSV dotační řízení	312 163	339 567	426 792	293 993
Obce	89 270	91 505	12 830	192 401
Liberecký kraj	45 518	47 320	46 781	
Uživatelé	204 897	215 079	221 491	221 491
Jiné	51 929	53 227	44 672	44 681
CELKEM	703 777	746 698	752 566	752 566
VZNIK NOVÝCH A ROZVOJ STÁVAJÍCÍCH KAPACIT POSKYTOVATELŮ				
- podpora terénních služeb sociální péče			7 500	7 500
- podpora transformace zařízení pro zdravotně postižené (1. fáze)			1 900	1 900
- podpora kvality v stávajících rezidenčních službách			12 800	12 800
- podpora služeb sociální prevence			12 500	12 500
FINANČNÍ NÁROČNOST CELKEM			34 700	34 700
ZAJIŠTĚNÍ DOSTUPNOSTI A KVALITY POSKYTOVANÝCH SLUŽEB				
- podpora zavádění standardů kvality poskytovaných sociálních služeb a vzdělávání pracovníků v přímé péči			7 200	7 200
- podpora plánování rozvoje metodou komunitního plánování			9 500	9 500
FINANČNÍ NÁROČNOST CELKEM			16 700	16 700
CELKEM ZE ZDROJŮ Z ESF			51 400	51 400

Vysvětlivky:

R - ekonomické údaje uvedené v žádostech subjektů o registraci, tj. celkem za subjekty, které podaly žádost o registraci

D - ekonomické údaje zohledňující síť sociálních služeb působících v LK, tj. včetně subjektů, které nepodaly žádost o registraci, ale čerpají veřejné prostředky určené pro financování sociálních služeb

A - ekonomické údaje na základě žádostí poskytovatel sociálních služeb do dotačního řízení MPSV 2008 subjektů, které nepodaly žádost o registraci, ale čerpají veřejné prostředky určené pro financování sociálních služeb

B - vyjádření dopadů uzavřeného dotačního řízení MPSV 2008 - kvantifikace potřeb dalších zdrojů - předpoklad

Komentář k finančnímu plánu SPRSSLK 2008:

Rozvaha finanční náročnosti zajištění provozu sociálních služeb v roce 2008 srovnává finanční náročnost poskytovatelů sociálních služeb v Libereckém kraji v roce 2007, kteří k datu 30.6.2007 podali u Krajského úřadu Libereckého kraje žádost o registraci v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (sloupec R) s údaji vyplývajícími z dotazníkového šetření poskytovatelů sociálních služeb, které bylo realizováno v rámci analýzy pro zpracování SPRSSLK, a tedy zahrnuje i finanční náročnost sociálních služeb (poskytovatelů) v roce 2007, kteří sice k datu 30.6.2007 nepodali žádost v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ale do této doby zajišťovali sociální služby v Libereckém kraji, a je předpoklad, že žádost o registraci bude podána po předmětném datu (sloupec D).

Náklady na zajištění stávající sítě sociálních služeb pro rok 2008 činí na základě žádostí poskytovatelů 753 mil. Kč (sloupec A), nárůst ve srovnání s rokem 2007 6,5 % (sloupec D) z důvodu zvýšení nákladů zejména v oblasti lidských zdrojů a nákladů na provoz zařízení.

Rekapitulace zdrojů krytí nákladů (sloupec B):

293.993 mil. Kč – výsledky dotačního řízení MPSV ČR

221.491 mil. Kč – předpoklad příjmů od uživatelů sociálních služeb

44.681 mil. Kč – předpoklad „jiných“ zdrojů (např. další kapitoly státního rozpočtu, úhrady zdravotních pojišťoven, Strukturální fondy EU, nadace, dary, sponzorské sbírky)

192.401 mil. Kč – chybějící finanční prostředky na dofinancování sociálních služeb – je třeba hledat zdroje:

- rozpočty obcí Libereckého kraje

- Strukturální fondy EU

- „jiné“ – účelové dotace, fondy zdravotních pojišťoven, sponzorské dary, nadace

- příjmy od uživatelů sociálních služeb (objem vyplaceného příspěvku na péči na základě zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, činil v roce 2007 686 mil. Kč (z toho v tržbách za poskytované služby 215 mil. Kč), předpoklad pro rok 2008 770 mil. Kč. Tato skutečnost by mohla mít příznivý dopad z hlediska dalších možných zdrojů poskytovatelů sociálních služeb)

- příspěvek na péči (v roce 2007 byl v LK vyplacen ve výši 657 mil. Kč., z toho v sociálních službách bylo utraceno 70.607 mil. Kč, což je 10,7%; v roce 2008 se předpokládá vyplacení 770 mil. Kč, z toho v sociálních službách bude utraceno 100.867 mil. Kč, což je 13,1%)

Pro potřeby finančního zajištění sítě sociálních služeb v roce 2008 je velmi důležité včasné vyhlášení výzev jednotlivých Grantových schémat příslušných Operačních programů Strukturálních fondů EU, dále je nutné se zaměřit na problematiku příspěvku na péči a jeho užití konečným uživatelem na stanovený účel v síti poskytovatelů sociálních služeb, dále na oblast hrazení výkonu zdravotní péče a smluvních vztahů mezi poskytovateli a zdravotními pojišťovnami a především na vytvoření systému financování sítě služeb v rozpočtech obecních a krajské samosprávy.